

**Кузьменко В. В., Слюсаренко Н. В.,
Ключковська І. М., Якимович Т. Д., Собко Я. М.***

**ЗНАЙОМТЕСЬ З КОЛЕГОЮ:
ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК І. М. КОЗЛОВСЬКА**

28 червня 2015 року виповнюється 60 років доктору педагогічних наук, Відміннику освіти України Ірині Михайлівні Козловській. Вона – фізик за фахом, педагог за покликанням, поет за станом душі, людина, унікальна за широтою своєї ерудиції. Ірина Михайлівна на своїх життєвих стежках зуміла поєднати відчуття творчого злету, радість наукового відкриття, щастя материнства. Саме так доля обдарувала цю талановиту представницю династії педагогів і науковців.

Кажуть, щоб пізнати людину, необхідно вивчити її рід до сьомого коліна. А в роду Ірини Михайлівни було чимало надзвичайно талановитих і працьовитих людей. Якщо прислухатися, то мабуть можна почути як із далекого ХІХ століття лунає скрипка Карла Ельснер, який передав своїй праправнучці любов до музики, поезії, ритму. Ще один прадід – писар Іван Якимович прославився не лише своїм розумом та математичними здібностями, а й умінням навчити будь-кого писемності. Уже постаріли дерева, які посадив прадід Тома Палюх – замкнутий, роботящий, непосидючий чоловік...

Напевне від прапрадідів та прадідів передалися Ірині Козловській і надзвичайне працелюбство, і нестримний потяг до творчості. Останній поступово перетворився на потребу і покликання писати вірші, прозу, наукові статті, монографії тощо. Працюючи, вона розсуває межі доби до критичної точки, і залишається лише захоплюватися продуктивністю її праці, недосяжною для пересічної людини.

Ірина Михайлівна часто згадує про те, що на початку ХХ сторіччя в учительській семінарії отримала рідкісну на той час освіту її бабуся Марія Якимович та стала вчителькою. А дідусь Михайло Палюх багато років працював учителем у Польщі. До сьогодні його ім'я згадують у с. Ярути Варшавського воєводства, оскільки «він зробив для просвіти цієї землі більше, ніж будь-який поляк». З тих часів у родині почала формуватися справжня династія педагогів і науковців, серед яких: Богдан Михайлович Палюх – знаний учений, завідувач кафедри загальної фізики Львівського державного університету імені Івана Франка, Ярослав Михайлович Палюх –

* © Кузьменко В. В., Слюсаренко Н. В., Ключковська І. М.,
Якимович Т. Д., Собко Я. М.

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

викладач Львівського технікуму харчової промисловості.

Ірині було з кого брати приклад: мама Мирослава Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри біофізики Львівського державного університету імені Івана Франка; батько Михайло Іванович Ненчук – відомий хірург-офтальмолог. З дитинства увібравши атмосферу дослідництва і творчості, Ірина Михайлівна Козловська стала взірцем сучасного науковця. Нові методики наукового пошуку, нетрадиційні ідеї, її наукова школа відомі не лише в Україні, а й за кордоном.

Напевно, не багато є родин з таким потужним науковим потенціалом: чоловік І. М. Козловської – Михайло Павлович Козловський – доктор фізико-математичних наук; її син Юрій – доктор педагогічних наук, кандидат фізико-математичних наук; невістка Леся – кандидат педагогічних наук. Наслідує старших членів родини онук Павло-Вадим – учень Львівського технологічного ліцею. Він займається актуальними проблемами екології, є переможцем кількох Всеукраїнських конкурсів старшокласників. А другокласниця Настя (молодша онучка) вже уважно досліджує навколишній світ. Можливо, вона також стане педагогом або науковцем у майбутньому. Але поки що це невідомо.

Проте відомо, що нині знаний науковець Ірина Михайлівна Козловська народилася в м. Львові у 1955 році. У 1972 році закінчила Львівську середню школу № 53 з викладанням низки предметів англійською мовою та паралельно отримала музичну освіту. У 1977 році з відзнакою закінчила фізичний факультет Львівського державного університету імені Івана Франка за спеціальністю «Оптичні прилади та спектроскопія» зі спеціалізацією «Нелінійна оптика та оптичні квантові генератори» й отримала кваліфікацію «фізик-оптик». Протягом 1977-1980 рр. працювала за призначенням інженером Всесоюзного науково-дослідного інституту метрології та вимірювальних систем. У 1980-1982 рр. була викладачем Малої академії наук «Єврика», що поклато початок її педагогічній діяльності, яку продовжила у СШ № 23 та ПТУ № 1 м. Львова. З 1984 року викладала фізику в ПТУ № 33 м. Львова.

У 1986 році вийшла друком перша її публікація, присвячена проблемі міжпредметних зв'язків у навчанні. У 1993 році вона захистила кандидатську дисертацію «Інтеграція знань про властивості речовини та будівельних матеріалів учнів професійно-технічних училищ». Продовжуючи деякі ідеї академіка С. У. Гончаренка, Ірина Михайлівна стала однією з фундаторів напряму інтеграції знань в освіті взагалі, та

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

профтехосвіті, зокрема. Ввела в науковий обіг термін «інтегралогія» як окрему галузь педагогічної науки. Заснувала свою наукову школу, «школу інтеграції», яка нині складається вже з чотирьох наукових поколінь. І когорта цих «школярів» невпинно поповнюється. Фактично завдяки І. М. Козловській Львів став одним з небагатьох центрів інтеграції в освіті України, а Ірину напівжартома-напівсерйозно назвали Королевою інтеграції.

У 2001 році захистила докторську дисертацію «Теоретичні та методичні основи інтеграції знань учнів професійно-технічної школи». Це – ґрунтовна наукова праця, що відбиває багатогранну, багаторічну дослідницьку діяльність автора – практика і науковця. Причина появи такого дослідження криється в тій особливій ситуації, яка склалася наприкінці ХХ століття у професійній педагогіці. Як відомо, для сучасного розвитку дидактики професійної школи характерним є прагнення до синтезу, успішні спроби пояснення все більшого числа окремих фактів на основі все меншого числа так званих «перших принципів», тобто на основі фундаментальних законів і закономірностей, побудованих на інтегративній основі. Саме такий підхід дав можливість автору сформулювати постулати дивактичної інтеграції як незалежні загальні закономірності та вивести з них значну кількість наслідків, які описують різноманітні аспекти інтегративних процесів в освіті.

Розпочавши наукову роботу в лабораторії профтехпедагогіки Науково-дослідного інституту педагогіки, де безперервно працювала 26 років, нині Ірина Михайлівна завідує кафедрою педагогіки та психології Ужгородського національного університету.

Ніколи не забуває вона своїх наукових «батьків» – сподвижника педагогіки професійно-технічної освіти, кандидата педагогічних наук Володимира Павловича Жука і доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена Національної академії педагогічних наук України, відомого далеко за межами нашої держави, Семена Устиновича Гончаренка. Усе своє життя вони поклали на вівтар педагогічної науки, розв'язання її проблем, сприяння її розквіту, виховання фахівців, здатних піднести незалежну Україну на відповідне місце у світовому співтоваристві. Цю справу гідно продовжує і розвиває доктор педагогічних наук Ірина Михайлівна Козловська, у думках якої завжди вирують інноваційні ідеї науковця-експериментатора.

Сьогодні новітні підходи і методики наукової школи педагогічної інтеграції, яку заснувала Ірина Михайлівна, пустили міцне коріння в багатьох професійно-технічних і вищих на-

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

вчальних закладах. Вони без перебільшення працюють на наше майбутнє. Створивши свою наукову школу, учена виплекала цілу когорту послідовників, молодих педагогів-науковців, які розвивають ідеї свого Вчителя, і не лише захищають дисертації, але втілюють напрацьований теоретичний матеріал у практику роботи вищих та середніх навчальних закладів. У науковому доробку групи інтеграції декілька сотень наукових публікацій, їхні ідеї зафіксовані на десятках наукових конференцій. Усі теоретичні підходи й методичні розробки проходять скрупульозну апробацію в декількох десятках навчальних закладів дванадцяти областей України.

Науковий доробок І. М. Козловської складають близько 300 праць з актуальних проблем теорії педагогіки, основ дидактики та професійної освіти.

За наполегливу працю, щедрий талант і самовіддану творчість її люблять, цінують і пошановують колеги-науковці, численні учні – здобувачі, аспіранти, докторанти. Вона постійно допомагає початківцям-дослідникам і досвідченим науковим співробітникам, опрацьовує їхні рукописи, допомагає у видавництві. Неординарна особистість, І. М. Козловська захоплює не лише новизною виявлених нею наукових фактів, а й новим баченням проблем, умінням пропускати «через себе» найскладніші наукові концепції. Залишаючись відданою інтегративному підходу до професійної освіти, вона ніколи не обмежується вузьким науковим напрямом.

Ірина Козловська – відмінник освіти України (2003), академік Академії міжнародного співробітництва з креативної педагогіки (2010). Протягом 2004-2012 років була незмінним членом спеціалізованої вченої ради Вінницького державного педагогічного університету, з 2008 року – член спеціалізованої вченої ради Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Член редколегій низки фахових видань.

Окрім вищезгаданого, хотілося б охарактеризувати І. М. Козловську як просту людину, яка живе звичайним життям пересічної українки, бо, як і всі, переживає негаразди і радість, живе сьогоднішнім і мріє про майбутнє.

Рідко зустрічаються люди, які чітко усвідомлюють складну реальність і водночас є безкрайними мрійниками. Люди, які будучи висококваліфікованими працівниками, керівниками, науковцями, батьками, у низці ситуацій є одночасно великими беззахисними дітьми. Люди, які здатні бути справжніми друзями, розділити чужі радість і горе, заради інших іти у вогонь і воду і разом з тим бути легко вразливими навіть

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ

найменшою дрібницею. Люди, які мають багато талантів, але часто їх не реалізують. Люди, які мають великі можливості, але не зловживають ними. Люди, які варті більшого, але погоджуються і на те, що є. Жінки, які часто бувають сильнішими й безстрашнішими від чоловіків і переймають на себе ряд їхніх обов'язків, водночас залишаючись ніжними і люблячими матерями й коханими. Люди, безмежно життєрадісні та непомірно втомлені життям. Люди, пам'ять яких зберігає цілі томи інформації про педагогіку, історію, літературу тощо, і які за роботою забувають часом поспідати. Люди, для яких характерний творчий непослух і водночас повага до думок і поглядів інших, прагнення зрозуміти всіх і пояснити будь-які їхні, нехай навіть ганебні вчинки. І цей ланцюжок можна продовжувати безмежно. Усе це стосується Ірини Михайлівни Козловської. Проте саме завдяки таким людям більшість мрій і фантазій стають реальністю, світ пізнає нових науковців та отримує нові відкриття, а життя стає цікавішим і багатограннішим.

Додамо також, що, окрім педагогіки та фізики, є ще в житті Ірини Михайлівни поезія. Глибока і натхненна. Якщо через наукові роботи можна пізнати силу розуму цієї обдарованої української жінки, то через поезію – її душу. Вразливу і водночас дуже сильну, романтичну і розважливу, безмежно добру і сувору. Це слово людини, закоханої в життя і в Україну.

Життя людини і результати її праці є основною цінністю для майбуття. Найкраще про це написала сама Ірина Михайлівна Козловська: «Одні замовкають відразу і лишається пам'ять про них як нетривка хмаринка. Інші – бринять в серцях рідних як пісні. Ще інші – вражають через століття своїми геніальними творами чи науковими відкриттями... Мені здається, що найвищий дар – залишити свою пісню в серцях інших людей. Щоб вона звучала, як жива, ще довго-довго після того, як людина відійшла в інші світи... І звучала не простою мелодією пісеньки, а могутньою симфонією, яка знаходить відгос в багатьох серцях».